

TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTIKERTOMUS 2020

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2020

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄT

Uusi kuntalaki tuli voimaan 2.5.2015. Lain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on

- 1) valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat
- 2) arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla
- 3) arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää
- 4) huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta
- 5) valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi
- 6) valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN JÄSENET

Kemijärven kaupungin tarkastuslautakunta on muodostunut seuraavista jäsenistä tilikaudella 2020:

Puheenjohtaja Imporanta Aulikki, Kesk. (28.9.2020 saakka)

Varapuheenjohtaja Jaakkola Kauko, Vas. (28.9.2020 saakka)

Puheenjohtaja Jaakkola Kauko, Vas. (26.10.2020 lähtien)

Varapuheenjohtaja Alaluusua Teuvo, Kesk. (26.10.2020 lähtien)

Jäsenet:

Hietanen Matti, Kok. (26.10.2020 saakka)

Sutinen Hannaliisa, Kok. (26.10.2020 lähtien)

Kalliokoski Tuomas, PS

Pikkuvirta Sirkka, SDP

Varajäsenet:

Mulari Tauno, Vas

Kerkelä Raili, Kes

Jokiniemi Matti, PS

Toukomies Sirkka, KD

Kilpeläinen Auvo, KOK

Tarkastuslautakunta on kokoontunut vuoden 2020 aikana 9 kertaa.

3. TOIMIKAUDEN TARKASTUSSUUNNITELMA JA TILIKAUDEN TYÖOHJELMA SEKÄ TARKASTUSLAUTAKUNNANTYÖSKENTELYTAPA TOIMIKAUTENA

Tarkastuslautakunnalla on tarkastustyön perustana koko toimikaudeksi hyväksytty arviointisuunnitelma. Tilintarkastajan ja lautakunnan toimintasuunnitelmat ovat tukeneet toisiaan.

Kunnan tilintarkastusyhteisönä on ollut KPMG Oy Ab; yhtiön nimeämänä vastuullisena tilintarkastajana on toiminut JHT, KHT Tapio Raappana.

Tarkastuslautakunnan ja tilintarkastajan toimintasuunnitelmat ja niiden toteuttaminen ovat täyttäneet sekä kuntalain että kunnan hallintosäännön ja talouden hoitoa täydentävät määräykset.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat tavoitteet toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa sekä onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Tehtävän toteuttamisen yhteydessä tarkastuslautakunta on kuullut viranhaltijoita, luottamushenkilöitä ja kuntakonsernin henkilöstöä. Lisäksi tarkastuslautakunta on tutustunut toimielinten pöytäkirjoihin ja kuullut tilintarkastajaa.

4. EDELLISEN VUODEN ARVIINTIKERTOMUKSEN PERUSTEELLA TEHDYT TOIMENPITEET

Tarkastuslautakunta jätti kokouksessaan 29.5.2020 kaupunginvaltuustolle arviointikertomuksen edellisvuodelta. Tarkastuslautakunnan valmisteleva arviointikertomus on merkitty tiedoksi kaupunginvaltuustossa 8.6.2020. Valtuusto on päättänyt lähettää arviointikertomuksen kaupunginhallitukselle toimenpiteitä varten. Hallitus on käsitellyt arviointikertomusta 7.9.2020 kokouksessaan ja antanut lausunnon arviointikertomukseen.

5. TALOUS

5.1 Tarkastuslautakunnan analyysi taloudesta

Kunnan toiminnan tehokkuutta ja taloudellisuutta mitataan yleensä kunnan tilinpäätöksen tuloksen pohjalta.

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan on arvioitava, onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunta lähestyy arviointia vertailemalla kaupungin taloudellista kehitystä ja talousarvion toteutumista.

Ulkoinen tuloslaskelma (t€)	2020	2019 TA	2020 Toteuma	%
Toimintatuotot	9 511	9 219	10 153	93,7
Henkilöstökulut	-25 258	-26 933	-26 488	95,4
Palvelujen ostot	-29 414	-27 201	-28 864	101,9
Muut toimintakulut	-10 167	-10 444	-10 086	100,8
Toimintakulut yhteensä	-64 839	-64 578	-65 438	99,1
TOIMINTAKATE	-55 327	-55 359	-55 286	100,1
Verotulot	29 589	28 497	28 620	103,4
Valtionosuudet	29 684	25 199	26 350	112,7
Rahoitustuotot ja -kulut	1 058	3 756	1 400	75,5
VUOSIKATE	5 004	2 093	1 084	461,6
Poistot ja arvonalentumiset	-2 584	-2 449	-2 325	111,1
TILIKAUDEN TULOS	2 545	-356	-1 241	194,9
Poistoeron ja rahastojen muutokset	-126	14	0	
TILIKAUDEN ALIJÄÄMÄ	2 419	-342	-1 241	194,9

Toimintatuotot ovat nousseet edellisvuodesta, mutta alittavat talousarvion 0,5 milj. euroa. Suurin poikkeama oli tuet ja avustukset -erässä, jotka alittivat talousarvion 322 tuhatta euroa. Vielä tilikauteen 2019 toimintakulut laskivat usean vuoden ajan, mutta tilikaudella 2020 toimintakulut kääntyivät kasvuun ja ylittivät vertailutilikauden toimintakulut 0,2 milj. eurolla. Kasvu tulee palvelujen ostoista, joissa on edelliseen tilikauteen verraten 2,2 milj. euron nousu ja talousarvioon nähden 0,5 milj. euron ylitys (1,9 %).

Talousarvion perusteisiin tulee kiinnittää aikaisempaa enemmän huomiota. Tarkastuslautakunta korostaa talousarvion laadinnan tarkkuuden merkitystä.

Henkilöstökulut ovat yhteensä 25,3 milj. euroa eli 1,2 milj. euroa talousarviota pienemmät ja 1,7 milj. euroa edellisvuotta pienemmät. Henkilöstökulujen säästön myötä ulkoisten palveluiden kohdalla on tapahtunut lisäystä. Muut toimintakulut toteutuivat olennaisilta osiltaan talousarvion mukaisesti, mutta laskivat edellisvuodesta 0,2 milj. euroa.

Toimintakulut on kokonaisuutena kuitenkin kasvaneet vuoteen 2019 verrattuna.

Toimintakate oli edellisen tilikauden tasolla, ja miltei talousarvioon varatun suuruinen. Verotulot ja valtionosuudet ylittyivät talousarviosta, verotulojen osalta 1 milj. euroa (ylitystä), ja valtionosuudet ylittivät talousarvion 3,3 milj. euroa. Verotulot nousivat edellisvuodesta 1,1 milj. euroa ja valtionosuudet kasvoivat vastaavasti 4,5 milj. euroa.

Perusoletus on, että vuosikate on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Vuosikate 5 milj. euroa (TP 2019: 2,1 milj. euroa) ylittää suunnitelman mukaiset poistot 2,4 milj. eurolla. Vuosikate on riittävällä tasolla, mutta poikkeuksellisena tilikautena koronan kustannuksia korvaamaan saatujen lisävaltionosuuksien seurausta.

Ulkoinen tase (t€)	2020	2019
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat	85 938	77 381
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	47 532	43 247
Sijoitukset	28 678	28 797
Toimeksiantojen varat	11	11
Vaihtuvat vastaavat	9 717	5 324
Vaihto-omaisuus	251	183
Lainasaamiset	3	3
Muut lyhyt- ja pitkäaikaiset saamiset	4 463	4 153
Rahoitusarvopaperit	28	28
Rahat ja pankkisaamiset	4 972	957
VASTATTAVAA	85 938	77 381
Oma pääoma	37 487	35 068
Toimeksiantojen pääomat	542	297
Vieras pääoma	47 909	42 017
Rahoituslaitoslainat	40 080	34 414
Muut lyhyt- ja pitkäaikaiset velat	7 829	7 603

Kaupungin tase kasvoi 8,6 milj. euroa edellisvuodesta. Investoinnit ylittivät poistot, mikä näkyy pysyvien vastaavien lisäyksenä. Koulukampuksen investointi valmistuu 2021 ja kasvattaa tasetta keskeneräisissä investoinneissa. Tilikauden osuus on keskeneräisissä investoinneissa 3,3 milj. euroa. Taseen vieras pääoma kasvoi noin 5,9 milj. euroa.

Tilinpäätöksessä kaupungin oma pääoma on 37,5 milj. euroa. Taseella on kertynyttä alijäämää 2 milj. euroa. Tilikauden ylijäämä 2,4 milj. euroa auttoi kattamaan kertyneitä alijäämiä aiemmilta tilikausilta. Lainakannan kasvun myötä lainakannan korkomuutoksiin sekä kokonaisrahoituskustannuksiin on perusteltua varautua etukäteen. Investointimenot olivat -5,5 milj. euroa ja vastaavat tulot 0,03 milj. euroa. Myyntituloja saatiin 0,03 milj. euroa.

Kemijärven kaupunki	2020	2019	Maakunta 2019
Tulorahoitus			
Toimintatuotot / -kulut	14,7%	14,3 %	13,9%
Vuosikate % poistoista	193,7%	85,5 %	luku ei saatavilla%
Vuosikate / asukas	695 €	288 €	luku ei saatavilla€
Rahoitus			
Investointien tulorahoitus	72%	73 %	85%
Lainanhoitokate	0,8	0,3	0,4
Tase			
Omavaraisuusaste	43,7%	45,4 %	46,7%
Suhteellinen velkaantuneisuus	69,4%	66,7 %	58,8%
Kertynyt yli-/alijäämä / asukas	-282 €	-611 €	595€
Lainat / asukas	5 570 €	4 731 €	3 440 €

Kaupungin lainanhoitokate ei ole tyydyttävällä tasolla. Vuosikate asukasta kohden on maakunnan keskiarvoa alhaisempi. Omavaraisuusaste on 43,7 %. Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee kuntatalouden merkittävää velkarasitetta. Kaupunki on velkaantunut edellisvuodesta, vaikka tilikausi onkin ylijäämäinen ja alijäämä per asukas täten pienentynyt.

Kemijärven konsernitilinpäätöksen tunnusluvut eivät täytä kuntalain 118 §:n mukaisia arviointimenettelyn käynnistämisen raja-arvoja (kriisikuntakriteerit), mutta kaupungin on kiinnitettävä huomiota raja-arvoihin. Tytäryhteisöt ovat suoriutuneet taloudellisesti pääosin hyvin.

Tarkastuslautakunta korostaa tytäryhtiöiden toimintaedellytysten turvaamisen merkitystä.

Terveysperusteiset poissaolot 2019–2020

	Kalenteripäivää 2020	Kalenteripäivää 2019
Lyhyet poissaolot alle 4 pv	605	1 715
4–29 pv	3 278	3 317
30–60 pv	1 974	2 148
61–90 pv	1 655	1 931
91–180 pv	1 830	1 634
yli 180	2 267	1 751
Sairauspoissaolot yhteensä	11 609	12 496
Työtapaturmat, kpv	145	118
Työmatkatapaturmat, kpv	37	35
Ammattitaudit tai -epäilyt, kpv	0	0
Yhteensä	11 791	12 649

Kemijärven kaupungin henkilöstöä oli vuonna 2020 poissa työstä yhteensä 11791 kalenteripäivää, mikä on 858 päivää vähemmän kuin edellisenä vuonna. Sairauspäivien lukumäärä per henkilö oli 16,6 päivää (edellisenä vuonna 17,3 päivää).

Taloudellisesti etenkin sairauspoissaolopäivillä on kunnalle suuri merkitys, sillä yhden poissaolopäivän hinnaksi muodostuu työntekijästä riippuen keskimäärin 200–400 euroa. Tarkkaa arviota sairauspoissaolon kustannuksista on vaikea esittää, mutta arvio todellisista kustannuksista voidaan tehdä. Arvioitaessa sairauspoissaolopäivän hinnaksi keskimäärin 200 euroa/pv kertyisi vuoden 2020 sairauspoissaoloista kaupungille yhteensä noin 2,4 milj. euron kustannukset.

Erityistä huomiota on kiinnitettävä työntekijöiden jaksamiseen ja riittävyyteen hyvinvointi-palvelualueella, mm. kotihoito ja terveydenhuolto yleensä.

5.2. Yhteenveto taloudesta

Kaupungin tilinpäätös on ylijäämäinen; ylijäämäisyys on kuitenkin pääasiassa seurausta poikkeustilanteen johdosta saaduista ylimääräisistä valtionosuuksista.

Muuta huomioitavaa taloudesta:

- Omavaraisuusaste on 43,7 % (Kuntien keskiarvo vuonna 2019 oli 57,9 %).
- Suhteellinen velkaantuneisuus % nousi 66,7 %:sta 69,4 %:iin (Lapin maakunta 58,5 %).
- Kertynyt kumulatiivinen alijäämä oli 2 miljoonaa euroa vuonna 2020. Kuntalain poikkeussäännöksen perusteella vuoden 2015 lopussa ollut kumulatiivinen alijäämä on katettava vuoden 2022 loppuun mennessä.

- Vieras pääoma kasvoi 5,9 milj. euroa edellisvuodesta.
- Talousarvion laadintaan ja sen pitävyyteen on syytä kiinnittää huomiota.

6. TALouden TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEET

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaisesti tehtävä toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä esitys tuloksen käsittelystä sekä talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 2020 yhteensä 2 419 452,71 euroa, jonka kaupunginhallitus esittää siirrettäväksi omaan pääomaan. Edellisen vuoden taseessa oli alijäämäsiirron jälkeen -4 447 153,59 alijäämää. Kaupungin taseeseen kertynyt alijäämä on 31.12.2020 yhteensä -2 027 701 euroa.

Kuntalain 110 §:n 3 momentin mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa alijäämäisen tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Kuntalain poikkeussäännöksen mukaan vuoden 2015 lopussa olleen alijäämän kattaminen on mahdollista vuoden 2022 loppuun mennessä silloin, kun alijäämä per asukas on yli 500 euroa. Kemijärvellä alijäämän kattamisaika on vuoden 2022 loppuun saakka.

Kaupungin alijäämäkehitys on jatkunut pitkään, joten talouden tasapainottamiseksi suunnitellut toimenpiteet eivät ole olleet riittävän laajoja.

Kaupunginhallitus ei esitä toimintakertomuksessa riittävästi konkreettisia toimenpiteitä taloustilanteen parantamiseksi. Toimintakertomuksessa esitetään, että kaupunginhallitus on käynnistänyt selvityksiä, joita on käsitelty valtuustossa vuoden 2019 aikana. Valtuuston ja kaupunginhallituksen TA2020 valmistelun yhteydessä talousarvioseminaarin jälkeen kaupunginhallitus käynnisti kesäkuussa 2019 kaupunginvaltuuston yksimielisesti hyväksymän talouden sopeuttamisohjelman vuosille 2020–2022. Konsultointiyhtiöksi sopeuttamisohjelmaan valittiin Perlacon Oy. Tällä sopeuttamisohjelmalla esitetään tavoitteena olevan saada aikaan vuoden 2018 tilinpäätöslukuihin verrattuna reilun 5 miljoonan euron ja 50 htv:n vähennys toimentamenoihin ja kertyneet alijäämät katettua vuoden 2022 loppuun mennessä. Sopeuttamisohjelma sisältää 70 toimintaan ja kustannuksiin kohdentuvaa toimenpidettä, ja niiden toteuttaminen on käynnistynyt alkuvuonna 2020. Sopeuttamisohjelma hyväksyttiin valtuustossa 3.2.2020 ja sen mukaiset talousarviomuutokset tuotiin valtuuston hyväksyttäväksi huhtikuussa 2020.

Kaupunkistrategia vuoteen 2020 on hyväksytty valtuustossa 13.11.2014. Strategiapäivitys on tehty keväällä 2021 Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota strategian noudattamisen tärkeyteen kaupungin toiminnassa. Strategian mukaisia painopisteitä ovat muun muassa tasapainoinen kuntatalous, palveluiden tuottaminen kustannustehokkaasti ja velkamäärän alentaminen.

Kuntalain 121 §:n 2.3 kohdan mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnassa on kattamatonta alijäämää. Toimintakate ei ole muuttunut 4 vuodessa parempaan suuntaan. **Toimintakulujen lisäys on saatava taittumaan, jotta sopeuttamisohjelma toteutuu.**

Tarkastuslautakunnan mielestä taloussuunnitelmassa vuosille 2020–2022 ja vuoden 2019 toimintakertomuksessa esitetyt tasapainottamistoimenpiteet eivät ole vielä riittäviä eivätkä riittävän konkreettisia, jotta alijäämäkehitys korjaantuisi. Talouden tasapainottamistoimenpiteet on esitettävä edelleen tarkemmalla tasolla, jossa ovat mukana euromääräiset laskelmat.

Tarkastuslautakunnat ovat useina peräkkäisinä vuosina kiinnittäneet asiaan huomiota arviointikertomuksissa.

7. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ARVIOINTI

Hallinto- ja tukipalvelut

Kaupungin talousarvio vuodelle 2020 on laadittu ja hyväksytty organisaatorakenteen mukaisesti. Sisäisen valvonnan ohjeiden ajantasaisuuteen on syytä kiinnittää huomiota.

Kaupungin johtoryhmätyöskentelyssä johtavat viranhaltijat yhdessä suunnittelevat ja raportoivat toimialojen suuntaviivoja. Päätökset ja suunnittelu koskevat merkittävältä osalta kaupungin taloutta. Tarkastuslautakunta näkee tehokkaan johtoryhmätyöskentelyn tärkeänä.

Kaupungin rahatoimen hoito ja taloussuunnittelu on määrätty hallintosäännöllä talous- ja kehittämisjohtajan virkaan kuuluviksi tehtäviksi. **Osastojen ja keskitetyn taloushallinnon välille on rakennettava sujuva tiedonsiirto, jotta osastot saavat analysoitua täsmätietoa**

päätöksenteon tueksi. Kaupungin käyttötalousmenoista on valtaosa hyvinvointipalvelujen osuutta. Tarkastuslautakunta korostaa, että hyvinvointipalvelujen osa-alueelle tarvitaan henkilöä, jolla on toiminnan sisällön sekä taloushallinnon tuntemusta kustannushallinnan parantamiseksi.

Tarkastuslautakunnan mielestä kaupunginhallituksen päätösten perusteisiin ja esteellisyyksiin tulee kiinnittää huomiota.

Elinkeinopalvelut:

Elinkeinotoiminnan aktiivinen ja pitkäjänteinen kehittäminen on Itä-Lapin keskeinen menestystekijä. Riskinottokyvyn puitteissa tarvitaan olemassa olevien resurssien tehokasta hyödyntämistä. Kaupungin elinkeinopalvelut siirtyivät Kemijärven Kehitys Oy:lle. Tarkastuslautakunta korostaa elinkeinopalveluiden kehittämisen tärkeyttä uudessa toimintaorganisaatiossa; uusia avauksia, hankeosaamista sekä uusien yhteistyöverkostojen kartoittamista ja rakentamista.

Hyvinvointipalvelut:

Hyvinvointipalvelujen toiminta-ajatus on huolehtia siitä, että Kemijärven kaupungissa on laadukkaat ja riittävät sosiaali-, terveys-, opetus-, sivistys- ja vapaa-ajan palvelut, jotka tukevat kuntalaisten fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä edistävät väestön terveyttä. Toimintakertomuksen mukaan asetetut tavoitteet ovat pääosin toteutuneet. Avoterveydenhuollon kehittämisprojektin loppuunsaattaminen kustannusten hillitsemiseksi on tärkeää. Kolmas sektori on merkittävä voimavara kaupungin oman toiminnan rinnalla. Kaupungin tulee ohjata resursseja ja tukea toiminnan kehittämiseen.

Kemijärven sosiaali- ja terveystalouden kustannukset ovat keskimääräistä suuremmat verrokkikuntiin verrattuna. Kaupunginhallituksen tulisi selvittää edellä mainittu asia ja esittää valtuustolle toimenpiteitä asian korjaamiseksi.

Perusopetuksen kustannukset oppilasta kohti ovat myös merkittävästi suuremmat kuin lähikunnilla. Oppilasmäärän vähetessä tulee kustannuksien vähentyä.

Organisaatorakenteen toimivuuteen tulee kiinnittää huomiota. Perhepalveluissa ennaltaehkäisevään toimintaan on panostettava sekä tukipalvelujen riittävyyteen ja perhetyöhön varattava riittävät resurssit.

Tekniset palvelut:

Toiminnan tarkoituksena on tuottaa kuntalaisille riittävän tasokkaat tekniset palvelut. Tekniset palvelut on suoriutunut pääosin sille valtuuston asettamista tavoitteista.

Tilaliikelaitos:

Tilaliikelaitos aloitti toimintansa 2020. Tilaliikelaitos on pääosin saavuttanut valtuuston asettamat tavoitteet.

Konserniyhteisöt:

Konserniyritykset toimivat velkataakan alla. Yhtiöissä toimitaan määrätietoisesti ja suunnitelmallisesti. Konserniyhtiöt ovat merkittäviä toimijoita Kemijärven kaupunkikonsernissa, minkä johdosta vastuulliseen omistajapolitiikkaan tulee kiinnittää huomiota. Järkevä osingonjako olisi konserniyhtiöiden osalta tavoitteena. Omistajapolitiikalla tulee kuitenkin turvata yhtiöiden toimintaedellytykset ja huolehtia riittävästä konserniyhtiöiden omavaraisuudesta.

Kemijärven kaupungin konserniohje on hyväksytty valtuustossa 11.6.2018 ja tilinpäätöksessä 2019 esitettiin, että konserniohje päivitetään vuonna 2020 vastaamaan kaupunginvaltuustossa 6.5.2019 § 23 hyväksytyjä omistajapoliittisia linjauksia. Päivitys ei ole toteutunut ja 2020 tilinpäätöksessä esitetään, että konserniohje päivitetään vuonna 2021 vastaamaan kaupunginvaltuustossa 6.5.2019 § 23 hyväksytyjä omistajapoliittisia linjauksia. Konserniin kuuluvien yhtiöiden osalta on suoritettu lakisääteiset tilintarkastukset. Tytäryhtiöiden tilintarkastuskertomukset ovat vakiomuotoisia.

8. KAUPUNGIN TILINTARKASTUSKERTOMUS

Tilintarkastajan tekemä tarkastus on tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta yhtyy tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksessa esittämään tilinpäätöksen

vahvistamiseen ja vastuuvapauden myöntämiseen. Tarkastuslautakunta esittää tilinpäätöksen vahvistamista ja vastuuvapauden myöntämistä kunnanhallitukselle ja muille tilivelvollisille.

9. YHTEENVETO

Kaupungin taloudellinen tulos on ollut yli kuusi vuotta alijäämäinen ja nyt koronan johdosta saatujen ylimääräisten valtionosuuksien ansiosta ylijäämäinen. Tarkastuslautakunnan mielestä kaupungin talouden tasapainottamistoimia tulee konkretisoida ja tehostaa. Nyt poikkeustilanteessa on selvää, että koronavirus tulee vaikuttamaan negatiivisesti kaupungin talouteen ja vaikeuttamaan entisestään heikkoa taloudellista tilannetta. Kaupungin toimialojen tulee varautua muuttuneeseen tilanteeseen. Määrätietoisella suunnittelulla ja toimintarakenteiden muutoksien toteutuksella kaupunki saa talouden tasapainoon ja pystyy kattamaan alijäämät. Uudistuksia rakenteeseen ei tehty riittävästi vuoden 2020 aikana.

Talousarvion laadintaan tulee kiinnittää huomiota. Lisätalousarvion tarkempi kohdistaminen tulojen ja menojen osalta käyttötalousalueille ja sen hyväksyntä. Tarkempi analyysi toteutuneista säästöistä talouden sopeuttamisohjelman mukaisesti.

Vuoden 2020 keväällä Kemijärven kaupungissa on aloitettu ulkopuolisen toimijan avustuksella talouden tervehdyttämistä. Tarkastuslautakunta korostaa tasapainottamistoimenpiteiden tarkkaa seuranta oikea-aikaisesti.

Tarkastuslautakunta on huolestunut työntekijöiden jaksamisesta ja riittävydestä mm. hyvinvointipalvelualueella. Henkilöstöstä eläköityy 5 vuoden säteellä noin puolet.

Henkilöstökulujen erittely talousarviossa ja tilinpäätöksessä tulee olla tarkempaa.

Lautakunta esittää huolensa henkilöstöasioiden johtamisesta ja kokonaiskoordinoinnista.

Sisäisen valvonnan toteuttamista tulee seurata säännöllisesti.

Tarkastuslautakunta esittää huolensa kaupungin oman työllisyyden hoidon tilasta sekä Saura-säätiön nykyisestä toiminnasta.

Kemijärvellä 12.5.2020

Kauko Jaakkola
Puheenjohtaja

Tuomas Kalliokoski
jäsen

Marjatta Pekkarinen
jäsen

Teuvo Alaluusua
Varapuheenjohtaja

Sirkka Pikkuvirta
jäsen